

Odgovorni za to luknjo morajo odgovarjati

Ljubljana, 27.06.2016

Parlamentarna preiskovalna komisija o vzrokih za drugo sanacijo bank je zaslišala Uroša Čuferja in Alenko Bratušek. Čufer je vzroke za nastanek milijardne bančne luknje iskal v različnih dejavnikih, pri tem pa ni želel s prstom kazati na posameznike. Bratuškova je izrazila upanje, da je bila druga sanacija bank tudi zadnja, ki so jo morali plačati davkoplačevalci.

Parlamentarna preiskovalna komisija o vzrokih za drugo sanacijo bank je danes zaslišala nekdanjega finančnega ministra **Uroša Čuferja**, ki je bil eden glavnih akterjev pri milijardni sanaciji bank konec leta 2013 in nekdanjo predsednico vlade **Alenko Bratušek**.

Na vprašanje predsednika komisije **Anžeta Logarja** (SDS), kdo je odgovoren za višino bančno luknje, je Čufer dejal, da je težko pokazati na eno samo potezo, ki je pripeljala do njenega nastanka. To je pripisal različnim dejavnikom, od upravljanja bank do podjetij, tudi širši ekonomski krizi. Ključni element za višino bančne luknje pa je bil po njegovi oceni reakcijski čas, medtem ko na vprašanje, kdo je odgovoren za to, ni natančno odgovoril.

Logar je na nekdanjega finančnega ministra naslovil tudi vprašanja o njegovem delu v NLB. Najbolj naraven instrument za nadzorovanje rasti banke je denarna politika, ta pa je bila vezana na skupno monetarno politiko v Evropi, je Čufer odgovoril na vprašanje, ali je Banka Slovenije med letoma 2004 in 2008 pri NLB dobro opravila svoje delo. Samih ukrepov Banke Slovenije pa ni želel presojsati.

"Če pogledamo nazaj, bi bilo zagotovo bolje, če bi bila ta rast manjša," je ocenil nekdanji finančni minister. V naslednjem obdobju, med letoma 2008 in 2012, ko je kreditna aktivnost padala, ni bilo ustreznega zakonodajnega okolja in znanja za ustrezno prestrukturiranje podjetij. *"Ni samo stvar ene, temveč zmes več napačnih odločitev,"* je dejal.

Pri soočanju z bančno luknjo je bil kasneje zakonodajni okvir ustvarjen, država pa je potrebovala tudi ustrezno finančno moč, saj v proračunu takrat ni bilo sredstev za normalno funkcioniranje, kaj šele za sanacijo bančne luknje. Stanje proračuna je bilo spomladi 2013, ko je prevzel ministrstvo, slabše, kot je pričakoval. Po njegovi oceni bi namreč sredi tistega poletja državi med drugim lahko zmanjkalo sredstev za plače in pokojnine.

Ob začetku ekonomske krize je mislil, da bi morale banke same rešiti težave s slabimi krediti, ker pa se tega tako ni dalo storiti, je bil, kot je dejal, sam med prvimi zagovorniki ustanovitve slabe banke, saj večina slovenskih podjetij ni izpostavljenih le do ene banke.

Opisal je tudi postopek prenosa slabih kreditov na Družbo za upravljanje terjatev bank (DUTB). Na vprašanje nepovezanega poslanca **Bojana Dobovška**, ali je bila ustanovitev slabe banke napaka, je dejal, da prav nasprotno, saj v slovenskem bančnem sistemu ni bilo potrebnega znanja o učinkovitem prestrukturiranju podjetij. Dodal pa je, da je normalno, da se pri takih postopkih dogajajo tudi napake.

O nadzorovani likvidaciji Factor banke in Probanke je dejal, da težko komentira odločitve, ki so nastale po njegovem vodenju ministrstva. **Janka Vebra** (SD) je zanimalo tudi, kako je nastal seznam 15 podjetij za privatizacijo. Čufer je pojasnil, da so ga na podlagi predloga Soda pripravili na ministrstvu za finance. Osnovna ideja je bil seznam petih podjetij za prodajo, ta pa se je nato razširil. *"Če bi ga še enkrat pripravljali, bi ga lahko zastavili še širše,"* je ocenil.

Bratuškova je na zaslišanju izrazila upanje, da je bila druga, milijardna sanacija bank, ki še ni v celoti zaključena, tudi zadnja, ki so jo morali plačati davkoplačevalci. *"Upam, da smo se iz te zgodbe kaj naučili,"* je dejala.

Bančno luknjo je pripisala odločitvam iz preteklosti, predvsem iz let 2005 in 2007. V času velike gospodarske rasti je bilo na finančnih trgih na voljo veliko denarja, tudi zato je bil obseg posojil v tistem času velik. Nekdanja predsednica vlada se je vprašala, ali so bila posojila v tistem času dana zakonito in ali so bila primerno zavarovana. *"Odgovorni za to luknjo morajo odgovarjati,"* je poudarila.

"Zakaj se država problema bančne luknje ni lotila takoj, ko ga je zaznala. Predolgo so čakali, zato je bila sanacija tudi dražja. Verjetno se odgovorni niso zavedali resnosti in posledic," je Bratuškova odgovorila predsedniku komisije Anžetu Logarju (SDS).

Spomnila je, da je bila država ob njenem prevzemu vlade s svojo likvidnostjo že praktično na kolenih. *"Marca 2013 smo bili prepuščeni na milost in nemilost finančnim trgom,"* je ocenila. Ob tem se je položaj Slovenije poslabševal tudi zaradi težav Grčije in Cipra.

Višino bančne luknje so ugotavljali strokovnjaki, prvotni cilj njene vlade pa je bila dokapitalizacija že v poletju 2013, vendar pa se je to zamaknilo na december, ko se je največji del problemov v bančnem sistemu po njenih ocenah tudi rešilo. Bratuškovi ni znano, ali je Banka Slovenije med letoma 2005 in 2007 opozarjala, da je rast posojil v bankah prehitra, zato tudi težko reče, da bi bila sanacija cenejša, če bi Banka Slovenije prej intervenirala.

Glede nadzorovane likvidacije Factor banke in Probanke je pojasnila, da je vlado skrbela stabilnost finančnega sistema, zato so sejo, na kateri so razglabljali o njuni nadzorovani likvidaciji, sklicali za petek popoldne, ko so bile banke že zaprte, da bi do ponedeljka lahko pomirili varčevalce. Bančni sistem temelji na zaupanju in en pretres lahko povzroči kolaps bančnega in finančnega sistema.

"Na žalost smo takrat še vedno imeli v težavah tudi tri največje banke v državni lasti," je ocenila. Vprašala se je, ali bi ravnali enako, če bi bile tri največje državne banke že stabilizirane. Predlog za likvidacijo je podala Banka Slovenije, zato je za bolj podrobna vprašanja poslance napotila na njihove predstavnike. Prav tako se ni želela opredeljevati do vprašanja, ali je Banka Slovenije ravnala pravilno.

Janka Vebra (SD) je zanimalo, kdo je zahteval, da se tudi v njenem mandatu nadaljuje s projektom slabe banke. Nekdanja predsednica vlade mu je odgovorila, da takrat ni bilo časa razmišljati o tem, ali bi bila kakšna druga pot boljša in cenejša. Če bi še dolgo čakali, bi morali zaprositi za mednarodno finančno pomoč, vendar bi še vedno morali sanirati bančni sistem.